

РОЛЬ ИННОВАЦИЙ В ПОВЫШЕНИИ АКТИВНОСТИ СТУДЕНТОВ

Қодирова Гулбахор Турдиевна

Андижанский сельскохозяйственный и агротехнологический институт
старший преподаватель кафедры иностранных языков

Аннотация. В данной статье описан анализ использования инноваций в образовательном процессе для повышения интеллектуальной активности учащихся как задача современной педагогики. Как педагогический термин понятие инновации является одним из новых понятий, и были даны различные определения и мнения.

Ключевые слова. Инновация, энциклопедия, безопасность, физиологический, мотив, критерий, точка зрения.

THE ROLE OF INNOVATIONS IN INCREASING THE ACTIVITY OF STUDENTS

Qodirova Gulbahor Turdiyevna

Andijan agricultural and agrotechnological institute
Senior teacher of the Department of Foreign Languages

Annotation. Analysis of the use of innovations in the educational process to increase the intellectual activity of students as a task of modern pedagogy is described in this article. As a pedagogical term, the concept of innovation is one of the new concepts, and various definitions and opinions have been given.

Key words. Innovation, encyclopedia, safety, physiological, motive, criterion, point of view.

TALABALAR FAOLLIGINI OSHIRISHDA INNOVATSIYALARNING RO`LI

Qodirova Gulbahor Turdiyevna

Andijon qishloq xo'jalik va agrotexnologiyalar instituti
Xorijiy tillar kafedrası o'qituvchisi

Annotatsiya. Zamonaviy pedagogikaning vazifasi sifatida talabalar intellektual faolligini oshirishda ta'lim jarayonida innovatsiyalarni qo'llanilishini tahlil qilish ushbu maqolada bayon qilingan. Unga pedagogik termin sifatida esa

innovatsiya tushunchasi, yangi tushunchalardan biri bo`lib, unga turli ta`riflar va fikrlar bildirilgan.

Kalit so`zlar. Innovatsiya, ensiklopediya, xavfsizlik, fizologik, motiv, mezon, nuqtai nazar.

Bugungi kunda ta`lim jarayonini innovatsiyalar orqali yuksak saviyada tashkil etish, talabalarning intellectual faolligini oshirishga xizmat qilmoqda. Intellektual faollik esa bo`lajak talabani ta`limning keyingi bosqichiga hartomonlama tayyorgarlik ko`rishiga, kelajakda biron sohada mutaxassis usta bo`lib yetishishiga yordam beradi. Intellekt (lotincha intellectus – ya`niaql, idrok, zehn) degan ma`noni anglatadi. Bu degani kishining bilish faoliyati, tor ma`noda tafakkuri, fikr yuritish jarayonini shakllantirish demakdir.

O`zbekiston milliy ensiklopediyasida innovatsiya so`zi quyidagicha izohlanadi: innovatsiya- inglizcha innovationas – kiritilgan yangilik, ixtiro bo`lib, ilmiy-texnika yutuqlari va ilg`or tajribalarga asoslangan texnika, texnologiya, boshqarish va mahoratni tashkil etish kabi sohalardagi yangiliklar, faoliyat doiralarida qo`llanilishi, deb ko`rsatilgan. Innovatsion texnologiyalar pedagogik jarayon hamda o`qituvchi va talaba faoliyatiga yangilik va o`zgarishlar kiritish bo`lib, uni amalga oshirishda asosan interaktiv metodlardan to`liq foydalaniladi.

Bugungi kunda ta`lim jarayonida yangiliklarni joriy etish yaxshi samara bermoqda. Talim sohasidagi yangiliklar, ta`limga yangilik va o`zgartirish kiritish, mavjudlarini yaxshilash va takomillashtirishni taqozo etadi. Shuning uchun har doim ham ta`lim jarayonida qandaydir o`zgarishlar sodir bo`ladi.

Hozirgi davrni jamiyatning barcha sohalari kabi ta`lim sohasida ham katta va tezkor o`zgarishlar davri deb atash mumkin. Yangiliklarning turli ko`rinishlari mavjud. Yangiliklarning turlari asosan metodologik sabablarga ko`ra ajratiladi.

Ta`lim sohalari bir-biri bilan shu darajada uzviy bog`liqki, bir sohadagi yangiliklar, istalgan boshqa sohada yangiliklarni vujudga keltiradi. Shuning uchun ta`limning ayrim komponentlarida yangiliklarning joriy etilishi, qo`llangan yangiliklarning umumiy samaradorligini aniqlashni talab etadi.

Bizning fikrimizcha, birinchi asosiy mezon bu yangilikning qanday muhitda joriy qilishga bog`liq. Ikkinchi mezon yangilikni qo`llashning yo`llari, uchinchi yangilik joriy qilish tadbirlarining kengligi va chuqurligi, to`rtinchi mezon – yangilikning vujudga kelishiga sabab bo`lgan asos.

Ta`limning qaysi sohasiga yangiliklarning kiritilishi va qo`llanilishiga qarab, birinchi mezonga quyidagi yangiliklarni kiritish mumkin: 1) ta`lim mazmunida, 2) texnologiyasida, 3) tashkil qilishda, 4) boshqarish tizimida.

Yangiliklarni joriy qilishning yo`llaridan qat`iy nazar ularni quyidagilarga ajratish mumkin:

a) tizimli, rejali, oldindan o`ylangan;

b) kutilmagan, o`z-o`zidan paydo bo`lgan, to`satdan paydo bo`lgan. Yangiliklarni joriy qilish tadbirlarining kengligi va chuqurligidan qat`iy nazar ularning quyidagi turlarini sanab o`tish mumkin:

a) ommaviy, katta, global, tizimli, keskin, asosli, muhim, jiddiy, chuqur va boshqalar;

b) qisman, kichik, mayda.

Yangilikning paydo bo`lish xususiyatiga qarab ularni quyidagicha birlashtirish mumkin: a) tashqi va b) ichki.

Talabada o`zlashtirishga nisbatan motiv hosil bo`lsa, o`quv materialini tez va oson o`zlashtiradi.

Ta`lim jarayoniga yangiliklarni joriy qilishda talabalarda motiv komponenti hosil qilish muhim ahamiyatga ega.

Motivlarni hosil qilishda quyidagilarga e`tibor qaratish lozim:

1. Berilgan bilim va ko`nikmalarning zarurligini tushuntirish;
2. Shaxsiy mas`uliyat hissini yaratish;
3. Ta`lim jarayonida vaqtida talabalarning qiziqishini uyg`otish va saqlab turish;
4. O`rttirilgan bilimlardan hayotda qanday foydalanish mumkinligini tushuntirish;
5. Ma`qullash, e`tirofetish, rag`batlantirish;
6. Sog`lom raqobat;

7. Olingan bilimlardan kelajakda talabalar qanday muvaffaqiyatlar qozonishlari mumkinligi haqida muloqot qilishga imkon berish;

8. Tanlash imkoniyatini yaratish.

Shuni ta'kidlash lozimki motivlar hosil bo'lishi uchun talabalarda ehtiyoj tug'ilishi lozim. Ehtiyojlarni e'tiborga olishda quyidagi imkoniyatlar yaratilishi kerak:

- 1) fiziologik, ta'lim jarayoniga xalaqit bermaydigan xona, ya'ni talabalar uchun qulay sharoit yaratish;
- 2) xavfsizlik, (bu yerda nafaqat jismoniy, balki muloqot vaqtidagi xavfsizlik to'g'risida so'z bormoqda) ya'ni talabalarning bemalol savol berish va bahslashish muhitini vujudga keltirish.

Faqatgina ishonch va o'zaro hurmat muhiti har bir talabaga samimiy bo'lish, o'z fikrlarini bemalol bayon etish hamda begona nuqtai nazarni egallash – o'rganishga imkon beradi.

Demak, ta'lim sohasidagi innovatsiyalar va o'zgarishlar ijtimoiy taraqqiyotning omili hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch Ma'naviyat. T: 2008
2. O'zbekiston milliy ensiklopediyasi Davlat ilmiy nashriyoti. Toshkent. 2002. 169-ber.
3. Pedagogik mahorat. O'quv – metodik qo'llanma. TDPU.T. 2005
4. Ishmuhamedov R. Yuldashev M. Ta'lim va tarbiyada innovatsion pedagogik texnologiyalar T.: Nihol. 2013.